

Openingszondag

12 september 2021

Thema: 'Talent voor Talent'

* naar aanleiding van de gelijkenis over de talenten,
in het kader van het jaarthema *'t Is alles een gelijkenis*

(The Talents, Eugène Burnand 1899)

Voorgangers : Dr. Koen Holtzapffel

Dr. Tjaard Barnard

Organist : Jos van der Kooy

Met medewerking van:

Nicky Bouwers, alt

Tijdens de dienst wordt een lid van de Diaconale Commissie
bevestigd

Welkom en aansteken van de kaars

Muziek: *Hospodin jest můj pastýř* (Antonín Dvořák (1841 - 1904))
(*De Heer is mijn Herder*, Psalm 23: 1 – 4)

Aanvangslied: Liedboek 280: 1, 2, 3(solist), 4, 5 en 6

Tjaard Barnard:

Votum en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
Die hemel en aarde gemaakt heeft,
Die trouw houdt tot in eeuwigheid
En die niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
Van God onze Vader
En van Jezus Christus, de Heer. Amen.

Antwoordlied

(Gemeente gaat zitten)

Gebed

Eeuwige God,

Het voelt goed weer bij elkaar te zijn. Na een lange tijd van corona, na een zomerperiode waarin velen op weg zijn.

We komen samen in uw huis, de plek waar al generaties lang mensen samenkomen.

We zijn hier samen om elkaar te zoeken en om u te zoeken.
Of eigenlijk: om door u gevonden te worden.

Tezamen vormen we een geloofsgemeenschap. Onze zoektocht naar u verbindt ons. U hebt ons samengeroepen.

Wil ons telkens opnieuw roepen en ons inspireren.
Wil ons helpen elkaar vast te houden.

Met elkaar kunnen we u niet kwijtraken.

Blijf bij ons, o God, zoals u altijd bij uw mensen hebt willen zijn.
Amen.

Tussentijds A8: 1(solist), 2(solist), 4 en 5

Bevestiging nieuw lid Diaconale Commissie

Onze kerk kan alleen maar functioneren doordat heel veel mensen hun beste krachten voor haar inzetten. Er gebeurt een veelheid aan activiteiten. Sommige dingen horen zo bij de kern van waar we voor staan, dat in de traditie van eeuwen het ambten werden. Bijzondere functies waartoe mensen geroepen werden, door de mensen, maar misschien ook wel door God.

Vandaag mogen we een nieuw lid van de diaconale commissie bevestigen. Ik lees de verantwoording voor, waarin we, in klassieke woorden, vertellen waar dit werk voor staat. Daarna vraag ik haar op te staan en een paar vragen te beantwoorden. Als zij ja heeft gezegd, willen we samen het aangegeven lied staande zingen.

Verantwoording/vragen

Gemeente,

wij gaan thans over tot de verwelkoming en bevestiging van een nieuw lid van de diaconale commissie. Haar naam luidt:

De gemeente tracht aan haar verbondenheid met het Evangelie werking en gestalte te geven door Jezus Christus na te volgen, die niet gekomen is om over ons te heersen, maar die in ons midden is als één die dient. Daarom wordt van ons gevraagd de band van de vrede te bewaren en elkanders lasten te dragen, hoe zeer wij ook onze eigen last op ons nemen. In het bijzonder kan van ons gevraagd worden de zorg voor de minste van onze broeders op ons te nemen. Deze opdracht veronderstelt de hulp en de steun van de leden van de gemeente en allen met wie wij in goed vertrouwen samenwerken.

De diaconale commissie heeft tot taak:

- bevordering van de diaconale gezindheid van de gemeente, zoals de herkenning van materiële en geestelijke nood, inzicht in de oorzaken daarvan en de bereidheid om deze nood te voorkomen of te lenigen;
- verzorging van hulp aan leden, vrienden en anderen.

Van de leden van de diaconale commissie wordt verwacht dat zij hun taak met toewijding en inspiratie vervullen, met open oog en oor voor de noden binnen en buiten de gemeente.

Wanneer van hen hulp of steun aan een individueel lid of vriend van de gemeente of aan een ander persoon gevraagd wordt, zullen zij dit verzoek in strikt vertrouwen behandelen.

Wil jij, Henny, opstaan om te luisteren naar de vragen en daarop antwoorden in het midden van de gemeente?

- Ben je bereid de van jou gevraagde taken naar eer en geweten te vervullen en daarvan rekenschap af te leggen tegenover de gemeente?
- Beloof je over vertrouwelijke zaken, die je uit hoofde van je ambt worden meegedeeld, het stilzwijgen te bewaren?

Wat is hierop jouw antwoord?

Dan mogen wij je bevestigen tot lid van de diaconale commissie van deze gemeente.

Daartoe zegene je God.

Liedboek 415: 1 en 2

Bijbellezing: Matteüs 25: 14 – 30

Koen en ik gebruiken tegenwoordig vaak de Bijbel in Gewone Taal. Een zeer aan te bevelen bijbel waarin allereerst wordt geprobeerd zo begrijpelijk mogelijk te vertalen. Daardoor klinkt het soms net iets anders, dan de klassieke woorden die we gewend zijn. Zo lees ik vanmorgen de gelijkenis die traditioneel bekend staat als die van de Talenten. U weet wellicht dat een talent een munt was en wel eentje met een enorme waarde. Pas later ontstond daarop ons gebruik van het woord talent: iets wat je goed kunt. U begrijpt dat dat niet zomaar is. Deze vertaling houdt het simpel. Luistert u maar.

Het voorbeeld van de drie dienaren

¹⁴Hier is nog een voorbeeld. Een man gaat op reis. Hij roept zijn dienaren bij zich, en hij geeft hun de opdracht om voor zijn geld te zorgen. ¹⁵De ene dienaar krijgt een miljoen, de tweede een half miljoen en de derde honderdduizend. De heer geeft elke dienaar het bedrag dat bij hem past. Dan gaat hij op reis.

¹⁶De dienaar die een miljoen gekregen heeft, gaat meteen aan het werk. Hij handelt met het geld en verdient er een miljoen bij. ¹⁷De dienaar die een half miljoen gekregen heeft, doet hetzelfde. En hij verdient er een half

miljoen bij. ¹⁸Maar de dienaar die honderdduizend gekregen heeft, graaft een gat in de grond. En hij verstopt het geld van zijn heer.

¹⁹Na een lange tijd komt de heer terug. Hij wil weten wat de dienaren met zijn geld gedaan hebben. ²⁰De dienaar die een miljoen gekregen heeft, komt bij de heer. Hij geeft hem ook het tweede miljoen en zegt: ‘Heer, u gaf mij één miljoen. Kijk, ik heb er één miljoen bij verdiend.’ ²¹Dan zegt de heer tegen hem: ‘Uitstekend! Jij bent een goede en trouwe dienaar. Je hebt trouw gezorgd voor een klein bedrag. Daarom krijg je de leiding over grote en belangrijke zaken. Kom nu naar mijn feest.’

²²Ook de dienaar die een half miljoen gekregen heeft, komt bij de heer. Hij zegt: ‘Heer, u gaf mij een half miljoen. Kijk, ik heb er een half miljoen bij verdiend.’ ²³Dan zegt de heer tegen hem: ‘Uitstekend! Jij bent een goede en trouwe dienaar. Je hebt trouw gezorgd voor een klein bedrag. Daarom krijg je de leiding over grote en belangrijke zaken. Kom nu naar mijn feest.’

²⁴Maar dan komt de dienaar die honderdduizend gekregen heeft. Hij zegt: ‘Heer, ik weet dat u streng bent. Voor u is het nooit genoeg, u wilt altijd meer. ²⁵Ik was bang dat ik uw geld zou verliezen. Daarom heb ik het verstopt in de grond. Kijk, hier is al uw geld terug.’ ²⁶Dan zegt de heer tegen hem: ‘Jij bent een slechte en luie dienaar! Jij zegt zelf dat het voor mij nooit genoeg is en dat ik altijd meer wil. ²⁷Waarom heb je mijn geld dan niet naar de bank gebracht? Dan had ik het nu met rente terug kunnen krijgen.’

²⁸De heer zegt tegen zijn knechten: ‘Pak het geld van hem af en geef het aan de dienaar die een miljoen verdiend heeft. ²⁹Want iedereen die veel heeft, krijgt nog meer. Zo krijgt hij meer dan genoeg. Maar wie bijna niets heeft, raakt ook het laatste nog kwijt. ³⁰Breng deze waardeloze dienaar ver weg! Breng hem naar de donkerste plaats, waar iedereen huilt van ellende en spijt.’

Muziek: Liedboek 180 (Nicky Bouwers)

Koen Holtzapffel:

Overdenking: ‘Als je er niets mee doet, is er niets aan’

Op deze Openingszondag maken we een begin met het jaarthema *’t Is alles een gelijkenis*. En we doen dat aan de hand van de tweede gelijkenis uit dat beroemde 25e hoofdstuk van Matteüs over de laatste dingen. Dat

hoofdstuk begint met de gelijkenis van de bruidsmeisjes, we lazen het vorige week, en het eindigt met die beroemde passage waarin Jezus zegt: ‘wat je aan de minsten hebt gedaan dat heb je aan mij gedaan: gevangenen bezoeken, naakten kleden, hongerigen voeden’, u kent dat bijzondere rijtje. Maar vandaag dus de middelste passage uit Matteüs 25, de gelijkenis van de talenten. Er is altijd een eerste keer dat je in je leven met een gelijkenis in aanraking komt, en voor mij was dat via het mooie boek uit de jaren zestig van Karel Eykman en Peter Vos: *De werksters van halfvijf en andere gelijkenissen*. Het boek vertelt heel wat gelijkenissen na, ook de gelijkenis van de man die zijn dienaren geldbedragen geeft om er iets mee te doen. De gelijkenis heet bij Eykman en Vos ‘Het cadeau’. Het gaat over een jongen die van zijn oom een prachtige elektrische trein krijgt. Maar omdat het zo’n dure trein is denkt die jongen: ‘Als er iets kapotgaat, dan zal je zien, dan is mijn oom boos. Nee, ik speel er lekker niet mee, dan kan hij mij niets maken.’ Als zijn oom later weer eens langs komt en ziet dat de trein nooit uit de doos is gehaald, dan vindt hij dat natuurlijk niet zo leuk. Moet hij de trein soms liever geven aan een jongen die wel met treinen speelt? De meesterlijke moraal van het verhaal bij Eykman luidt dan als volgt:

‘Als je wat krijgt moet je er ook iets mee doen. Zo is het met de verhalen uit de Bijbel: als je er niets mee doet, is er niets aan.’ Ik vind dat een prachtige zin, een zin om de rest van je leven te onthouden. Het geldt natuurlijk voor talent dat je ontvangt, maar het geldt bijvoorbeeld ook voor de geloofstraditie die je ontvangt en waar je in wilt staan. Je hoeft het niet klakkeloos te accepteren, je mag er kritisch mee in discussie gaan, maar je moet er wel iets mee doen.

Dat gezegd zijnde nu over naar het motto van deze dienst *Talent voor Talent*. Veel mensen hebben een talent ontvangen, in alle diversiteit, dan moet je er ook iets mee doen. Voor jezelf en voor anderen. Maar dat vraagt nog weer een apart talent. Talent voor talent. Het talent om je talent te ontwikkelen. Iemand kan nog zo getalenteerd zijn, als je niet bereid bent om te investeren in dat talent, dan komt het er toch niet helemaal uit. Iemand die dat heel sterk benadrukte deze zomer was een van de Zomergasten van Jannine Abbring, onze nationale goochelaar en illusionist Hans Klok. Hij liet op zijn zondagavond een keur aan artiesten de revue passeren die hun talent hadden gekoesterd en vervolmaakt. Van Bassie en Adriaan tot Tina Turner. De boodschap van Hans Klok: iedereen

heeft een talent. Maar ontwikkel ook het talent om goed met jouw talent om te gaan.

Deze Openingszondag is het moment om ook een verband te leggen tussen uw vele talenten en onze geloofsgemeenschap. In de geloofsgemeenschap willen we oog hebben voor uw en voor elkaars talenten, en die dan ook benutten ten dienste van elkaar en het grotere geheel. Laat ons uw talent weten en stel uw talent beschikbaar, zoals Henny dat vandaag doet ten behoeve van de diaconale activiteiten. Er is altijd iets te doen en het is leuk om dat samen te doen. Als samenleving en als geloofsgemeenschap krabbelen we op uit de coronacrisis. Er is veel te doen en daarbij hebben we u hard nodig.

Na deze oproep nu snel terug naar de gelijkenis. Onze gelijkenis van vandaag is door velen geïnterpreteerd, en niet door de minsten. Ook onze demissionaire premier Rutte liet er zijn licht over schijnen in zijn eigen wijkkerk in het Haagse Benoordenhout. Ook Rutte roept ons op de ons geschonken talenten zo goed mogelijk te benutten, ten dienste van onszelf en het geheel van de samenleving. Niks mis met die uitleg en oproep, maar er is ook nog een andere uitleg mogelijk. En die uitleg legt vooral nadruk op trouw en vertrouwen. Om die uitleg te kunnen volgen moet je bedenken dat het woord talent in de bijbel niet slaat op een ons geschonken capaciteit, maar op een groot geldbedrag. Inderdaad, een miljoen, een half miljoen, een ton.

De man die op reis gaat draagt in de parabel het beheer van zijn bezit over aan zijn drie dienaren. Dat is een daad van groot vertrouwen. Omgekeerd hebben de dienaren vertrouwen in hun heer.

Ze durven het aan om te werken met het geld van een ander, geld dat ze ook zouden kunnen verliezen en wat gebeurt er dan? Maar ze vertrouwen erop dat, als het misgaat, hun heer hen dat niet al te kwalijk zal nemen. Als je elkaar niet meer vertrouwen kunt, waar blijf je dan? En inderdaad, als de heer terugkeert van zijn reis, dan prijst hij zijn dienaren vanwege hun trouw. Ze hebben het in hen gestelde vertrouwen niet beschaamd. Integendeel ze hebben het in hen gestelde vertrouwen met eenzelfde vertrouwen en trouw beantwoord. Althans twee van de drie dienaren. Uit de handelwijze van de derde dienaar spreekt een diep wantrouwen: Ik wist wel dat u hard en streng bent, dat u wil oogsten wat u niet hebt gezaaid. Daarom heb ik het mij gegeven bedrag in de grond gestopt. Loop ik geen enkel risico. U vermoedde het al: het komt tot een vertrouwensbreuk tussen de heer en deze dienaar die gehandeld heeft

vanuit een fundamenteel wantrouwen. Die geen risico wilde lopen, niets op het spel durfde zetten en niets heeft gecreëerd.

Op dat vertrouwen of gebrek aan vertrouwen is dan ook de slotconclusie van de parabel gebaseerd: vertrouwen over en weer versterkt elkaar, vermenigvuldigt zich. Wie vertrouwen geeft ontvangt ook vaak vertrouwen. Helaas gaat die vlieger niet altijd op. Zie de parabel. Vertrouwen ontmoet soms wantrouwen. En wie zelf handelt op grond van wantrouwen zal ook het wantrouwen van anderen voeden. In het groot en in het klein. Geen maatschappij kan bestaan als er niet een elementaire vorm van vertrouwen in elkaar bestaat, 'basic trust'. Het geldt precies zo voor de geloofsgemeenschap en voor de relatie tussen mens en God. We mogen leven van Gods trouw aan ons mensen, van het vertrouwen dat God in ons stelt om zijn schepping zorgvuldig te beheren en netjes achter te laten voor een volgende generatie. Laten we dat vertrouwen niet beschamen en ook komend jaar samen van deze plek een inspirerende plek maken waar mensen op verhaal en tot bloei komen, hun talenten inzetten en zich aangesproken en uitgenodigd weten door God en door elkaar. Want als je er niks mee doet, dan is er niks aan.

Amen

(Literatuur: 'Tien beelden' Bernard Luttikhuis)

Stilte

Muziek: *Fussreise* (Hugo Wolf (1860-1903))

Voorbeden en stil gebed, afgesloten met het gezamenlijk gebeden 'Onze Vader'

Eeuwige God,

Vanuit de stilte komen wij tot u.

Vanuit de stilte komen de woorden.

Vanuit de diepten van ons hart richten wij ons tot u.

U hebt ons mensen gewild.

U hebt ons onze eigen talenten gegeven om er mee te werken.

U roept ons telkens opnieuw op om tot ons recht te komen.

Om te doen en te worden waartoe u ons hebt geroepen: mens in uw naam.

Wil ons daarmee helpen, ook al vinden we het soms lastig.
Veel zit ons in de weg. Valse bescheidenheid of misschien wel te grote trots.

Onzekerheid of angst. Herinneringen uit ons verleden, die ons beletten om uit te groeien tot wat we kunnen zijn.

Maar u, o God, roept ons en helpt ons.

Wees met allen in deze geloofsgemeenschap die verantwoordelijkheid dragen.

Help en inspireer ons, want alleen kunnen we het niet.

Als we stil worden voor u, willen we ook onze zorgen voor u neerleggen.

Nu we na zoveel tijd echt samen kunnen komen, in uw huis, als uw gemeente, zijn er ook mensen die wij missen. Onze vrienden die overleden zijn, door corona of door iets anders. Mensen die we niet zo vaak hebben kunnen zien of ondersteunen als we gewild hadden. Mensen die ons ontglipt zijn. U kent de namen die in ons hart zijn.

Wilt u zich ook ontfermen over de mensen die het moeilijk hebben.

Mensen zijn ziek. Mensen om hen heen maken zich zorgen.

Mensen zitten gevangen in hun angsten en in hun zorgen.

Mensen voelen zich beklemd en weten niet hoe ze verder moeten.

Wilt u ons dragen. Wilt u ons in uw licht plaatsen. Wilt u ons inspireren om elkaar te helpen en te dragen.

In de stilte willen we voor u uitspreken wat niemand anders voor ons kan zeggen.

Met heel uw kerk van alle plaatsen en tijden, bidden we met de woorden van Jezus

Onze Vader die in de hemel zijt,

Uw naam worde geheiligd.

Uw Koninkrijk kome,

Uw wil geschiede,

op aarde zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood

en vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.

En leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.

Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Mededelingen

Collecte (*tijdens de dienst*):

Slotlied (*staande*): **Liedboek 978: 1, 2 en 3**

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap,
Haar taak in deze wereld, met haar noden
En gaan we dan van hier naar ons huis onder Gods zegen.

De Heer zegene en hij behoede u
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen.

Liedboek 978: 4 (*staande*)

Collecte (*bij de uitgang*): **Gemeente**

Orgel: *In dir ist Freude* – BWV 614
(Johann Sebastian Bach (1685-1750))